

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรตินวมินทรราชูทิศ

The Development of Transformational
Leadership Training Program for
The Student Leaders of Navamindarajudis
Schools Group.

กนิษฐ์นันท์ พรหมปฏีมา

* ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนวมินทรราชูทิศ
กรุงเทพมหานคร

ศ.ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์

* อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.ธเนศวร ฤๅณ สุทธ

* คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Kanitnun Prompatima

* Senior Professional Level Teacher.
Navamindarajudis school.

Professor Dr. Boonreang Kajornsini

* Lecturer at Educational Administration and
Leadership – Faculty of Education,
Saint John's University.

Dr.Taneenart Na-soontorn

* Dean of Faculty of Education at Educational
Administration and Leadership – Faculty of
Education, Saint John's University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 2 ธันวาคม 2560

* แก้ไข 23 มกราคม 2561

* ตอบรับบทความ 31 มกราคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้รำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติวมินทรราชูทิศ 2) การทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้รำนักเรียน 3) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้รำนักเรียน วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้รำนักเรียน ขั้นที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และขั้นที่ 3 การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รำนักเรียนโรงเรียนวมินทรราชูทิศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์เนื้อหาและค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้รำนักเรียนนี้ ประกอบด้วย 9 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 ผู้นำที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ โมดูลที่ 2 ความรู้เรื่องภาวะผู้นำแบบเต็มรูป โมดูลที่ 3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โมดูลที่ 4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โมดูลที่ 5 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้านการกระตุ้นทางปัญญา โมดูลที่ 6 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โมดูลที่ 7 อัตลักษณ์ของลูกวมินท์ โมดูลที่ 8 การวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเอง และโมดูลที่ 9 การติดตามและประเมินผล 2) ผลจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ พบว่า ความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความรู้เกี่ยวกับคำขวัญของโรงเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 64.20 คะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพิ่มขึ้นจากก่อนการฝึกอบรม ร้อยละ 26.39

และผลจากการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า อยู่ในระดับ มากถึง มากที่สุด 3) ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า มีการปรับปรุงเล็กน้อย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
หลักสูตรฝึกอบรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the student transformational leadership training program for student leaders of Navamindarajudis schools group 2) to test the student leadership training program and 3) to evaluate the student leadership training program. The procedures for this research were divided into 3 steps. 1) Developing the curriculum of student leadership training program. 2) Test the student leadership training program. 3) Evaluation the student leadership training program. The sample were 20 persons of student leaders of Navamindarajudus school. Content analysis, mean and percentage were employed to analyze data. The research found that 1) the transformational leadership training program for student leaders consisted of 9 modules: module 1, my favorite leader, module 2, full range leadership knowledge, module 3, guidelines for the development of transformational leadership in idealized influence, module 4, guidelines for the development of transformational leadership in inspirational motivation, module 5, guidelines for the development of transformational leadership in intellectual stimulation, module 6, guidelines for the development of transformational leadership in individualized consideration, module 7, Navamindarajudis student's identity, module 8, planning for transformational leadership development of their own and module 9, monitoring and evaluation. 2) The results of the implementation of transformational leadership training program indicated that the knowledge

of transformational leadership and school motto increased 64.20%. Behavioral scores of transformational leadership increased after training 26.39 %. The evaluation results of the training program appropriateness was at the high to highest level. 3) The student leadership training program was a little improved.

Keyword: Transformational Leadership
Training Program.

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการแข่งขันในโลกของศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม และวิทยาการใหม่ๆ โดยเฉพาะเข้าสู่ยุค AEC (ASEAN Economic Community) ภายในปี 2558 ได้สร้างความตื่นตัวในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละประเทศ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนเป็นอันดับแรก เพื่อให้มีทักษะการปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันเหตุการณ์ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้มีการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 -2561) เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายคือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ให้มีนโยบายยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากลโลก (World-Class Standard School) เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีระบบพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพเป็นพลโลก ตระหนักถึงความสำคัญในการผลักดันให้โรงเรียนต่างๆ ได้รับการยกระดับมาตรฐานโรงเรียนสู่สากลในอนาคตอย่างมีคุณภาพ (กษมาพร ทองเอื้อ, 2555: 1) สถานศึกษาทุกแห่ง มีความใส่ใจกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ มีความตื่นตัวเรื่องประชาธิปไตย สนับสนุนให้

นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าทำในสิ่งถูกต้อง มีการรณรงค์ให้มีการเลือกตั้งประธานนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนให้เกิดสถานนักเรียน ที่เป็นกลุ่มผู้นำนักเรียนที่มีบทบาทในการช่วยพัฒนาโรงเรียนร่วมกับคณะครูอาจารย์กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรตินวมินทราชูทิตทั้งห้าภูมิภาค เป็นสถานศึกษาที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสที่พระองค์ท่านเจริญพระชนมายุครบห้ารอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2530 โดยจัดตั้งตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยห้าแห่งมีปรัชญา สัญลักษณ์ คำขวัญและปณิธานของโรงเรียนร่วมกัน

คำขวัญ คือ “รักษาศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริ” กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรตินวมินทราชูทิตทั้งห้าภูมิภาคมีการจัดประชุมฝึกอบรมผู้นำนักเรียนทุกปี แต่ละภูมิภาคหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ และถือเป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันไป กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรตินวมินทราชูทิต ขณะนี้ไม่มีหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียนตามทฤษฎีภาวะผู้นำ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติทั้งห้าแห่งมีนโยบายฝึกอบรมผู้นำนักเรียนอยู่ในแผนงานของแต่ละแห่งมุ่งให้ด้านความรู้ภาวะผู้นำทัวๆ ไป และเน้น

บทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการพัฒนาโรงเรียนตามนโยบายที่โรงเรียนและผู้บริหารวางเอาไว้ ดังนั้น เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในตัวผู้นำนักเรียน ให้เป็นผู้นำที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญการพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีของ Bass & Avolio (1994: 11) มาเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้นำนักเรียน สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาเพื่อนร่วมงาน การทำงานเป็นทีมและสามารถสร้างกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียน ต่อชุมชน และเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ สามารถเป็นผู้นำระดับชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยนวมินทราวุฒิชัย
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยนวมินทราวุฒิชัย
3. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยนวมินทราวุฒิชัย

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ได้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียนตามทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมภาวะผู้นำของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยนวมินทราวุฒิชัย

ขอบเขตของการวิจัย

1) ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้นำนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยนวมินทราวุฒิชัยท่าอากาศยาน จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่างผู้นำนักเรียนโรงเรียนนวมินทราวุฒิชัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

2) ด้านเนื้อหา

เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน ในการวิจัย ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

1) ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass & Avolio (1994: 11) ซึ่งมีสี่องค์ประกอบพฤติกรรม 4 I's ได้แก่

(1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence)

(2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation)

(3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation)

(4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual Consideration)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2) คำขวัญของกลุ่มโรงเรียน คือ “รักษาศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริ”

3) การประเมินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมของ Stufflebeam (2003: 261-265)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีการดำเนินการวิจัยสามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนมีขั้นตอนรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมภาวะผู้นำกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและคำขวัญของกลุ่มโรงเรียน

1.2 ประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สามประการ ได้แก่ 1) วิเคราะห์องค์กร 2) วิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติของผู้นำนักเรียน และ 3) วิเคราะห์บุคคล คือ ผู้นำนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างใช้กับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนทั้งห้าแห่ง มีลักษณะปลายเปิดและปลายปิดที่กำหนดขอบเขตเนื้อหาความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมภาวะผู้นำของผู้นำนักเรียน และใช้แบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาวะผู้นำจากผู้นำนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านแบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ค่าร้อยละ

1.3 นำข้อมูลจากข้อ 1.1 และข้อที่ 1.2 มาร่างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนและนโยบายของโรงเรียน

1.4 ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม โดยการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจำนวนเก้าท่าน

1.5 ปรับหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน ตามผลการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นการวิพากษ์ในการสนทนากลุ่มโดยจดบันทึกและเทปบันทึกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน ขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมสองกิจกรรม ได้แก่ กำหนดแผนการทดลอง เป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม (The One Group Pretest – Posttest Design) ดำเนินการทดลองฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียนครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบทดสอบความรู้เรื่องภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับความรู้เกี่ยวกับคำขวัญของโรงเรียน โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

(1.1) จัดทำแบบทดสอบความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความรู้เกี่ยวกับคำขวัญของโรงเรียน มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ข้อเลือก จำนวน 40 ข้อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.2) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนห้าท่านได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำ

มาคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00 ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับข้อคำถามเพื่อความถูกต้องและเหมาะสม

(1.3) นำแบบทดสอบความรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้นำนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อหาค่าจำแนกรายข้อและวิเคราะห์ความยากง่าย พบว่ามีบางข้อมีค่าจำแนกต่ำต้องตัดทิ้งไป จึงเหลือ 38 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่าเท่ากับ .864

2. แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (MLQ) สำหรับผู้นำประเมินตนเอง จำนวน 45 ข้อ

(2.1) แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้แปลมาจาก Bass & Avolio (1995: 1-6) ฉบับ 5x จาก Multifactor Leadership Questionnaire Instrument (Leader and Rater Form) and Scoring Guide โดยการขอซื้อลิขสิทธิ์จาก www.mindgarden.com สำหรับผู้นำประเมินตนเอง (MLQ) เป็นมาตรประมาณค่าห้าอันดับและได้นำมาปรับแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมกับผู้นำนักเรียน โดยขั้นแรก อาจารย์ที่ปรึกษาศึกษานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชินีนาถรัตนวชิราวุธ

(2.2) นำแบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนห้าท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และคำนวณดัชนีความสอดคล้อง ผลปรากฏว่าค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00 และให้ปรับปรุงข้อคำถามใหม่บางข้อให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.3) นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับผู้นำนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน จากการทดสอบพบว่า จำนวนแบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีบางข้อที่มีอำนาจจำแนกติดลบ ต้องตัดออกสองข้อ จึงเหลือ 43 ข้อ นอกจากนั้นยังพบว่า ข้อที่ 3, 5, 7, 12, 20 และ 28 ความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมีค่าต่ำมาก จึงตัดออกไป เหลือแบบวัดที่นำมาใช้ได้ 36 ข้อ

(2.4) นำแบบวัดหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .949

3. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน

สำหรับแบบประเมินนี้เป็นแบบ (check-list) ตามหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรมทั้งเก้าโมดูล ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับในการให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ดีมาก

4 หมายถึง ดี

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง ควรปรับปรุง

1 หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

โดยทั้งเก้าโมดูลแบ่งเป็นหัวข้อใช้ประเมิน ต่อไปนี้

1. ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาของหลักสูตร

2. ด้านความเหมาะสมของเวลาและความสำคัญของหัวข้อในหลักสูตร

3. ด้านความเหมาะสมของวิทยากร

4. ด้านความเหมาะสมของสื่อ – เอกสาร

5. ด้านประโยชน์ของเนื้อหาต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงาน ผลจากการที่ผู้นำนักเรียนประเมิน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

4. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน มีโครงสร้างและเนื้อหาทั้งเก้าโมดูล ดังนี้

หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ນำนักเรียน	
โมดูลที่ 1	ผู้นำที่ข้าพเจ้าชื่นชอบเกี่ยวกับภาวะผู้นำและคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์
โมดูลที่ 2	ความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเต็มรูปแบบหรือพิสัยเต็ม และพฤติกรรมเฉพาะสี่องค์ประกอบ 4 I's
โมดูลที่ 3	แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้าน การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ประกอบด้วยโมดูลย่อยสามโมดูล 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเห็นคุณค่าในตนเองและความศรัทธาในตัวผู้นำ 3) การพัฒนาคุณธรรมและการบริหารอารมณ์
โมดูลที่ 4	แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้าน การสร้างแรงบันดาลใจ มีเนื้อหาหนึ่งโมดูลคือ การสร้างแรงจูงใจภายในและการสร้างเจตคติที่ดี
โมดูลที่ 5	แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้าน การกระตุ้นทางปัญญา มีเนื้อหาหนึ่งโมดูล คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับการคิดในเชิงบวกและวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
โมดูลที่ 6	แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบด้าน การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ประกอบด้วยสองโมดูลย่อย คือ 1) การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล-การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 2) เทคนิคการมอบหมายงานและการทำงานเป็นทีม
โมดูลที่ 7	อัตลักษณ์ของลูกนวมินท์เกี่ยวกับการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของลูกนวมินท์
โมดูลที่ 8	การวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเอง เกี่ยวกับตัวผู้ນำนักเรียนวางแผนและเป้าหมายพัฒนาตนเองตามหลัก 4 I's โดยผู้ฝึกอบรมมอบใบงานให้เขียนรายงาน
โมดูลที่ 9	การติดตามและประเมินผล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการติดตามหลังการฝึกอบรมพบปะ นัดหมาย และประเมินผลหลังการฝึกอบรมผ่านไปสองเดือน

2.2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
การประเมินหลังการทดลองใช้หลักสูตร
ฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับ
ผู้ນำนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

1) แบบทดสอบความรู้เรื่องภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงกับความรู้เกี่ยวกับคำขวัญของ
โรงเรียน จำนวน 38 ข้อ ชนิดเลือกตอบ 4 ข้อ
เลือก

2) แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
สำหรับผู้นำประเมินตนเอง จำนวน 36 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวม
โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บทั้งแบบทดสอบและแบบวัด
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ขั้นที่ 3 การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน

การประเมินผลหลังการทดลองใช้
หลักสูตร โดยใช้รูปแบบ CIPP Model
มีรายละเอียดดังนี้ ด้านบริบทหรือสภาพ
แวดล้อมพบว่าทางผู้บริหารของโรงเรียนให้
ความสำคัญต่อโครงการฝึกอบรมภาวะผู้นำ
นักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องด้านนโยบาย
ของโรงเรียนรวมทั้งมีแผนงานของโรงเรียน
และผู้ນำนักเรียนมีความต้องการการฝึกอบรม
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านปัจจัยนำเข้า

โรงเรียนมีความพร้อมในการสนับสนุนด้าน
บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อ
ต่างๆ ด้านกระบวนการการฝึกอบรมของ
วิทยากรดำเนินการฝึกอบรมตามเนื้อหาของ
หลักสูตรฝึกอบรม ให้ตรงตามวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้ ได้แก่ การทดสอบก่อน – หลังการฝึก
อบรม การดำเนินกิจกรรมระหว่างการฝึก
อบรม ปัจจัยด้านผลผลิต ประเมินผลการฝึก
อบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำ
นักเรียน หลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพบว่าผู้ນำนักเรียน
มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น
และมีคะแนนทดสอบที่เพิ่มขึ้นก่อนการฝึก
อบรม

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินของ
อุไร อภิชาติบันลือ (2550: 261) โดยใช้วิธีการ
ประเมินแบบ Checklist ที่กำหนดด้วยตัว
บ่งชี้ตามรูปแบบ CIPP

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็น
ผู้เก็บด้วยตนเองจากคณะกรรมการกิจการ
นักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้
วิเคราะห์ด้านเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็น
ตามตัวบ่งชี้ และระดับคะแนนในการตรวจ
รายการ ใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ค่าร้อยละ

ในด้านข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเห็นว่า เวลา
ที่ใช้ในการฝึกอบรมครั้งนี้มีระยะเวลาสั้นๆ คือ

สามวัน หากมีผู้สนใจนำหลักสูตรฝึกอบรม
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
นี้ไปใช้ ควรพิจารณาวันและเวลาเพื่อขยาย
เนื้อหาในหลักสูตรได้ไม่ต้องจำกัดเวลาที่กระชั้น
เกินไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
มีดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนกลุ่มโรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติฉัตรชัยราชนครินทร์ มีวัตถุประสงค์
เพื่อ

1.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง

1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้พัฒนา
ศักยภาพความเป็นผู้นำ

1.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ตระหนัก
ในคำขวัญของโรงเรียน

เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน ประกอบด้วย
เก้าโมดูล ดังต่อไปนี้

โมดูลที่ 1 ผู้นำที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ เวลา
ที่ใช้ 1.30 ชม. เนื้อหาสาระ ได้แก่ ความหมาย
ความสำคัญของผู้นำ ภาวะผู้นำและคุณลักษณะ

ของผู้นำที่พึงประสงค์ สื่อที่ใช้ Video Tape
และเอกสารประกอบ (มีแบบทดสอบท้ายบท)

โมดูลที่ 2 ความรู้เรื่องภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงเต็มรูปแบบ และแนวคิดเกี่ยวกับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เวลาที่ใช้ 2 ชม.
เนื้อหาสาระได้แก่ ความรู้เรื่องภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงเต็มรูปแบบหรือพิสัยเต็ม ทฤษฎี
ภาวะผู้นำของ Bass & Avolio (1994: 11)
และพฤติกรรมเฉพาะสี่องค์ประกอบ (4I's)
มีรายละเอียดของแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลง สื่อที่ใช้ Power Point, Video
Tape (มีแบบทดสอบท้ายบท)

โมดูลที่ 3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงในองค์กรประกอบการด้านการมี
อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ประกอบด้วยโมดูล
ย่อยๆ สามโมดูล 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2)
การเห็นคุณค่าในตนเองและความศรัทธาใน
ตัวผู้นำ 3) การพัฒนาคุณธรรมและการบริหาร
อารมณ์ โดยประการที่หนึ่ง การสร้างวิสัยทัศน์
เวลาที่ใช้ 1 ชม. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับความ
หมายสำคัญของวิสัยทัศน์ การปฏิบัติตาม
วิสัยทัศน์ และความเข้าใจในวิสัยทัศน์ของ
โรงเรียน สื่อที่ใช้ Power point เอกสาร
ประกอบการบรรยาย (มีแบบทดสอบท้ายบท)
ประการที่สอง การเห็นคุณค่าในตนเองและ
ความศรัทธาในตัวผู้นำ เวลาที่ใช้ 1.30 ชม.
เนื้อหาสาระ ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้รำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติวมนทราชุทิศ

และการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างความศรัทธาในตัวผู้นำ สื่อที่ใช้ Power point, (มีแบบทดสอบท้ายบท) ประการที่สาม การพัฒนาคุณธรรมและการบริหารอารมณ์ เวลาที่ใช้ 1.30 ชม. เนื้อหาสาระได้แก่ ความหมาย ความสำคัญของคุณธรรม/จริยธรรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่าประสบการณ์ชีวิตที่ตนเองมีหรือบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อชีวิตตนเอง การมีคุณธรรมในการทำงานกับผู้ร่วมงาน และรู้จักการบริหารอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีสติ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สื่อที่ใช้ Power Point, แผ่น ใบงานกรณีศึกษา

โมดูลที่ 4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ในองค์ประกอบการสร้างแรงบันดาลใจ เวลาที่ใช้ 1.30 ชม.ประกอบด้วย หนึ่งโมดูลคือ การสร้างแรงจูงใจภายในและการสร้างเจตคติที่ดีเนื้อหาสาระ ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจ องค์ประกอบ ความหมายและความสำคัญของแรงจูงใจ วิธีการสร้างแรงจูงใจภายในและตั้งเป้าหมายในการทำงาน ความหมายและองค์ประกอบของเจตคติสื่อที่ใช้ Video Tape, Power Point, เอกสารประกอบ (มีแบบทดสอบท้ายบท)

โมดูลที่ 5 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบการกระตุ้นทางปัญญา เวลาที่ใช้ 2.30 ชม. ประกอบด้วยหนึ่งโมดูลคือ การสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การคิดในเชิงบวกและวิธีการคิด

แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ของตนเองและเพื่อนร่วมงาน ความหมาย ความสำคัญของการคิดในเชิงบวก คุณสมบัติของผู้ที่จะมีความสำเร็จในชีวิต ต้องพัฒนาความคิดในเชิงบวก และวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สื่อที่ใช้ Power Point, ใบงานกิจกรรม (มีแบบทดสอบท้ายบท)

โมดูลที่ 6 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ในองค์ประกอบการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ประกอบด้วย โมดูลย่อยๆ สองโมดูล 1) การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล –การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 2) เทคนิคการมอบหมายงาน และการทำงานเป็นทีม โดยประการที่หนึ่ง การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล – การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เวลาที่ใช้เวลา 1.30 ชม. เนื้อหาสาระ ได้แก่ ธรรมชาติความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการเอาใจเขามาใส่ใจเราความสำคัญที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสำคัญและองค์ประกอบของการสื่อสาร สื่อที่ใช้ VCD, นิทาน, Power Point และประการที่สอง เทคนิคการมอบหมายงานและการทำงานเป็นทีม เวลาที่ใช้ 1.30 ชม. เนื้อหาสาระได้แก่ ความสำคัญของ การมอบหมายงาน วิธีการมอบหมายงานและการสอนงานแก่ผู้ร่วมงาน การทำงานเป็นทีม

และการมองเห็นความสำคัญของเป้าหมายในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สื่อที่ใช้ Power Point, เอกสาร การมองเห็นความสำคัญของเป้าหมายในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สื่อที่ใช้ Power Point, เอกสาร ประกอบ, ใบงาน (มีแบบทดสอบท้ายบท)

โมดูลที่ 7 อัตลักษณ์ของลูกนวมินท์ เวลาที่ใช้ 1.30 ชม. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น การฝึกถวายบังคม การกราบ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คำขวัญและปรัชญาของโรงเรียน หลักประชาธิปไตย และร้องเพลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ สื่อที่ใช้ Video กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ (วันพ่อ, วันแม่แห่งชาติ) CD เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่เก้า เป็นต้น

โมดูลที่ 8 การวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของตนเอง เวลาที่ใช้ 1.30 ชม. เนื้อหาสาระ ได้แก่ ผู้นำนักเรียนวางแผนและเป้าหมายในการพัฒนาตนเองตามหลัก 4 I's โดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เขียนลงในใบงานที่วิทยากรมอบให้ พิจารณามีอุปสรรคหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และหาวิธีการแก้ไข โดยให้นำเสนอแผนพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง

ในที่ห้องฝึกอบรม เพื่อจะได้ช่วยกันแนะนำปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

โมดูลที่ 9 การติดตามผลและประเมินผลโมดูลนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการติดตามผลหลังการฝึกอบรม เช่น นัดหมายพบปะผู้นำนักเรียนในการติดตามแผนพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง ที่ผู้นำนักเรียนนำเสนอในโมดูลที่ 8 มีกำหนดสองเดือนหลังการฝึกอบรม โดยการพบปะหนึ่งครั้ง/เดือนแรก และอีกสองครั้งในเดือนถัดไป เพื่อประเมินผลหลังการฝึกอบรมผ่านไปสองเดือน แต่ผู้นำนักเรียนสามารถนัดพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้ในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนตามต้องการ

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียนพบว่า ดัชนีประสิทธิผลแสดงความก้าวหน้าของผู้นำนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.20 หมายความว่าผู้นำนักเรียนมีความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความรู้เกี่ยวกับคำขวัญของโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนการฝึกอบรม ร้อยละ 64.20 และผลจากแบบวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากดัชนีประสิทธิผลพบว่า หลังการฝึกอบรมมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.39 แสดงว่าผู้นำนักเรียนมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.39

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ນำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

จากการประเมินผลความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน โดยผู้ນำนักเรียนเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากและผลจากการประเมินโครงการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ด้านการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียน หลังการนำไปทดลองใช้แล้วพบว่า มีบางโมดูลที่มีการปรับปรุง ดังต่อไปนี้

โมดูลที่ 2 เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาเป็นองค์ความรู้ภาคทฤษฎี ใช้เวลาฝึกอบรมสองชั่วโมงผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจเครียดและเบื่อง่ายจึงปรับปรุงโดยแทรกกิจกรรมเล่นเกมปริศนาคำทาย และใช้สื่อ Video Tape แทรกระหว่างฝึกอบรม โมดูลที่ 3 มีเนื้อหาประกอบมาก โดยมีโมดูลย่อยๆ อีกสามโมดูล ต้องปรับลดเวลาลง และแทรกกิจกรรม วาดภาพระบายสี ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่เป็นภาคปฏิบัติ ใช้เวลาสี่ชั่วโมง ปรับลดเป็น 2.30 ชม. โมดูลที่ 4 ใช้เวลา 1.30 ชม. ปรับลดลงเป็นหนึ่งชั่วโมง เน้นใช้สื่อ Video Tape และกิจกรรมระดมสมอง โมดูลที่ 5 ใช้เวลา 2.30 ชม. ปรับลดลงเป็นสองชั่วโมง วิทยากรใช้สื่อ Power Point ประกอบการบรรยาย แทรกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการระดมสมอง โมดูลที่ 6 ใช้เวลาสามชั่วโมง ประกอบด้วยโมดูลย่อยๆ อีกสองโมดูล ได้ปรับลดเป็น 2.30 ชั่วโมง สอดแทรกกิจกรรมกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

3. ผลการประเมินหลักสูตร พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้สามารถนำไปใช้ได้กับผู้ນำนักเรียน ซึ่งจากการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP ในด้านบริบท พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อโครงการฝึกอบรมภาวะผู้นำ มีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน และผู้ນำนักเรียนมีความต้องการการฝึกอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีความพร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านกระบวนการ การฝึกอบรมของวิทยากร มีการดำเนินการฝึกอบรมตามเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมครบถ้วน และด้านผลผลิต คือได้ผลจากการฝึกอบรมที่ผู้ນำนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นทั้งด้านความรู้ และด้านพฤติกรรมที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหลังการฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้�ำนักเรียน ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้สามข้อ คือ1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพความ

เป็นผู้นำ และ 3) เพื่อให้ตระหนักในคำขวัญของโรงเรียน วัตถุประสงค์ทั้งสามข้อนี้เป็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ ถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับ เต็มดวง รัตนทัศนีย์ (ม.ป.ป.: 48) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่า ลักษณะวัตถุประสงค์ที่ดีต้องกำหนดออกมาในเชิงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ที่วัดได้ สังเกตได้ สอดคล้องกับที่ รัตนติกรณ์ จงวิศาล (2543: 114 ; Bass 1998 และ Avolio, 1999) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถพัฒนาได้โดยสามารถทำได้หลายวิธี หรือโดยการบูรณาการเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียนตามทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งเก้าโมดูลมีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกทักษะกล้าแสดงออก รู้จักการทำงานเป็นทีม และมีวิธีกแก้ปัญหาพร้อมกันได้

ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า โมดูลที่ 1 เรื่องผู้นำที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ และ โมดูลที่ 2 ความรู้เรื่องภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่

พึงประสงค์และภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ ซึ่งทั้งสองโมดูลนี้ให้ความสำคัญกับการนำตัวเองของผู้นำนักเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งผู้นำนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับไพศาล จันทรรักดี (2548 : 25) ซึ่งทำวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กระบวนการหลักสูตรการศึกษาวิจัยในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของเยาวชน คือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้ทันเหตุการณ์ ก้าวทันเทคโนโลยี มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการบริหารจัดการดี มีบุคลิกภาพดี เสียสละและยุติธรรม โมดูลที่ 3, 4 , 5, และ 6 มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนักเรียนในด้านองค์ประกอบพฤติกรรมสี่ประการ หรือที่เรียกว่า 4 I's ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งผู้นำนักเรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ถึงพฤติกรรมการ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ำนำนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

เปลี่ยนแปลงของผู้นำในแต่ละองค์ประกอบ
หลายๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี
ของ Bass & Avolio (1994, p. 2-6) ที่กล่าว
ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นภาวะผู้นำ
ที่มีประสิทธิภาพและผู้ร่วมงานมีความพึง
พอใจในการทำงานมากกว่า โมดูลที่ 7 เรื่อง
อัตลักษณ์ของลูกนวมินท์ โมดูลที่ 8 เรื่องการ
วางแผนพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ตนเอง ซึ่งทั้งสองโมดูลนี้เป็นคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของทางโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ที่มีเนื้อหาจะต้องพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรม
ของลูกนวมินท์ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดี
ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ความตระหนักใน
คำขวัญและปรัชญาของโรงเรียน การน้อมนำ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9
การเรียนรู้หลักประชาธิปไตย และบทเพลง
พระราชนิพนธ์อันมีคุณค่า และในโมดูลที่ 8
มีการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง ตาม
หลัก 4I's โดยเลือกใช้คำขวัญของโรงเรียน
หนึ่งข้อความจากสี่ข้อความ เป็นแกนนำได้
ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาหรือจุดหมาย
เพื่อพัฒนาคนหรือเยาวชนของกลุ่มโรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ว่า “รักษ
ศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงาน
พระราชดำริ” อีกประการหนึ่งในโมดูลนี้มี
เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการนำผลที่ผู้ำนำนักเรียน

ได้วางแผนพัฒนาตนเองคือเพื่อให้เป็นคนที่
สมบูรณ์ มีปัญญา และคุณธรรมตามคติพจน์
ที่ว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” โมดูลที่ 9 การ
ติดตามและการประเมินผล ด้านความรู้และ
พฤติกรรม ซึ่งในโมดูลนี้เกี่ยวกับการนำผลการ
ที่ผู้ำนำนักเรียนได้วางแผนพัฒนาตนเองหรือ
ร่วมกันกับเพื่อนๆ พัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ
แล้วเกิดปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้า
หมาย เนื้อหาสาระนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ
ประสาท เนืองเฉลิม (2556: 7) ที่กล่าวว่า
การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
ซึ่งแบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ
ข้อมูลสำคัญคือ ความจำเป็นและความต้องการ
ขององค์กรนั้นๆ ประสิทธิภาพการศึกษาก็สามารถ
เตรียมการสร้างหลักสูตรได้เหมาะสมสอดคล้อง
กับธรรมชาติของผู้เรียน 2) ขั้นจัดทำและ
วางแผนการใช้หลักสูตร จากการประมวลความ
รู้ขั้นที่ 1 ผนวกกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเนื้อหา รวมทั้งการจัดประสบการณ์ องค์
ประกอบของการใช้หลักสูตร ซึ่งการวางแผนใน
เรื่องเหล่านี้จะทำให้ทราบสภาพความพร้อม
และแก้ปัญหาล่วงหน้าได้ 3) ขั้นตอนการใช้
หลักสูตร การประเมินผลระหว่างการใช้
หลักสูตรจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรค
ซึ่งจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้
บรรลุเป้าประสงค์ได้ และ 4) ขั้นตรวจสอบผล
ของการใช้หลักสูตรในขั้นตอนนี้ จะช่วยให้ได้

ข้อมูลว่าหลักสูตรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามเป้าประสงค์ของ หลักสูตรหรือไม่ ควรจะแก้ไขอย่างไร

2. ผลจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้นำนักเรียน พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้หลังการฝึกอบรมภาวะผู้นำนักเรียนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความรู้ด้าน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลจากดัชนี ประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 64.20 และด้าน มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรก็เพิ่มขึ้น ดังผล จากดัชนีประสิทธิภาพ ที่มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 26.39 หลังการ ฝึกอบรม สอดคล้องกับ วรวิทย์ จิรสัจจธรรม (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนา หลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ เยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก โดย หลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ เยาวชนทั้งด้านความรู้ทักษะและเจตคติ พบว่าผลการประเมินหลังการทดลองใช้ หลักสูตร นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าผลการ ประเมินก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 ทั้งสามด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้นำนักเรียนกลุ่มโรงเรียนนวมินทราชูทิศ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับ ผู้นำนักเรียนนี้ สามารถนำไปใช้ได้กับผู้นำ นักเรียน กิจกรรมนักเรียน ในสถานศึกษาทั่วไป และสามารถนำไปใช้เป็นหลักสูตรเสริมในระยะ เวลาสั้นๆ ได้ ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมนี้ได้ปรับใช้ ระยะเวลายาวสามวัน เพื่อความเหมาะสมกับวัย ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ไปใช้ขยายผลในกลุ่ม ผู้นำชุมชนอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชินีนาถรัตนวชิราวุธ ในด้านคุณลักษณะอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่มีต่อสังคมในปัจจุบันและความ มีวินัยในตนเองของเยาวชน เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้นำนักเรียน
กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปทดลอง
ทำการวิจัยอีกครั้งกับผู้นำนักเรียนในโรงเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้น
ประถมศึกษาตอนปลาย โดยการปรับปรุง
เนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจ
ของเด็ก เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนา
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกษมพร ทองเอื้อ. (2555). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เต็มดวง รัตนพิศนีย์. (ม.ป.ป.). **การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนรู้การสอน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชฌัญญู กิจระการ. (2546). **“ดัชนีประสิทธิผล” ในเอกสารประกอบการสอน.** มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ไพศาล จันทระภักดิ์. (2548). **การพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กระบวนการหลักสูตรการศึกษาวิจัยในอนาคต. ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- รัตติกรณ จงวิศาล. (2543). **ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

- วรวิทย์ จิรสัจจธรรม. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไร อภิชาติบันลือ. (2550). การพัฒนากระบวนการประเมินผลการฝึกอบรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุขฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ พระนครเหนือ.